

ประโยค ป.ธ. ๘
 แปล มคอเป็นไทย
 สอบ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๖

๑. ตตุรายิ์ อนุตฺตทานปทวณฺณนา ฯ อชฺฌตฺตํ ปจฺจตฺตนฺติ อิํ ทา
 อุกฺขมฺปิ นิยฺกสฺส อธิวณฺํ ฯ นิยํ นาม อตฺตนิ ชาตํ สสนฺตทานปริยาปนฺนฺติ
 อตฺโต ฯ ตยิํ ยถา โลเก อิตฺถิสฺสุ กถา อธิตฺถิติ วุจฺจติ เอวํ อตฺตนิ
 ปวตฺตตฺตนา อชฺฌตฺตํ อตฺตานิ ปฏฺิจฺจ ปวตฺตตฺตนา ปจฺจตฺตนฺติ วุจฺจติ ฯ
 กกฺขพฺนฺติ ญฺุฑฺธิ ฯ ขริคตฺนฺติ ผรุสฺสํ ฯ ตตฺถ ปจฺมํ ลกฺขณวณฺํ ทฺุฑฺธิยํ
 อาการวณฺํ ฯ กกฺขพฺลกฺขณนา หิ ปจฺวีรชฺาตุ ฯ สา ผรุสฺสาการา โหติ ตสฺมา
 ขริคตฺนฺติ วุตฺตนา ฯ อุปาทีนฺนฺติ ทพฺุหาทีนฺนํ ฯ อหํ มมนฺติ เอวํ ทพฺุหํ
 อาทีนฺนํ คหิตํ ปรามญฺุจฺนฺติ อตฺโต ฯ เสยฺยถิทฺนฺติ นิปาโต ฯ ตสฺส ตํ
 กตฺมณฺติ เจติ อตฺโต ฯ ตโต ตํ ทสฺเสนฺโต เกสา โลมาตีอาทีมาห ฯ เอตฺถ
 จ มตฺถลฺงฺกํ ปกฺขิปิตฺวา วิสตียา อากาเรหิ ปจฺวีรชฺาตุ นิตฺธิญฺุจฺาตี เวทิตพฺุพา ฯ
 ยิ วา ปนฺณมฺปิ กิณฺจิติ อวเสเสสฺสุ ตีสุ โกญฺุจฺาเสสฺสุ ปจฺวีรชฺาตุ สงฺกหิตา ฯ

วิสุสฺนฺทณฺภาเคน ตํ ตํ จานํ อปฺโปติ ปปฺโปตีติ อาโป ฯ กมฺม-
 สมฺญฺุจฺานาทิวเสน นานาวิเรสฺสุ อาเปสฺสุ คตฺนฺติ อาโปคตํ ฯ กิณฺตํ ฯ อาโปชฺาตุยา
 อาพฺนฺชนลกฺขณํ ฯ

๒. เตชนวเสน เตโช ฯ วุตฺตนฺเยเนว เตเชสฺสุ คตฺนฺติ เตโชคตํ ฯ
 กิณฺตํ ฯ อณฺุหตฺตลกฺขณํ ฯ เยน จาติ เยน เตโชคเตน กุปฺปิเตน อยิ กายิ
 สนฺตปฺปติ เอกาหิกขราทีภาเวน อุสฺมฺชาโต โหติ ฯ เยน จ ขริยตีติ เยน อยิ
 กายิ ชีรตี อินฺุทฺริยเวกฺลลตํ พลปฺริกฺขยิ วลีปฺลิตาทีภาวญฺุจ ปาปฺุณาตี ฯ
 เยน จ ปฺริทฺยหตีติ เยน กุปฺปิเตน อยิ กายิ ทฺุยหตี ฯ โส จ ปุคฺคโล
 ทฺุยหาตี ทฺุยหาตีติ กนฺุทฺนฺโต สตฺโรตฺสปฺปิโคสตีสจฺนฺทนาทีเลปฺญฺุจเว
 ตาลวณฺุจฺาตฺตญฺุจ ปจฺจาตีตีติ ฯ เยน จ อสตีปิตฺขายิตฺสายิตํ สมฺมา ปริณามํ
 กจฺจตีติ เยนเตํ อสตี วา โอทนาที ปิตํ วา ปานกาที ขายิตํ วา

ปิฎกขุชกาที สายิต์ วา อมพปุกมฐผาณิตาที สมนมา ปริปากัง คจฺจติ
 รสาทีภาเวน วิเวกั คจฺจตีติ อตฺโต ๗ เอตฺถ จ ปุริมา ตโย เตโชธาตฺตสมฺภูจฺจนา
 ปจฺจโม กมฺมสมฺภูจฺจโนว ๗

วายนวเสน วาโย ๗ วุตฺตนเยเนว วาเยสุ คตฺนฺติ วาโยคตฺ ๗ กิณฺตํ ๗
 วิตฺถมฺภนลกฺขณํ ๗ อุทฺธงฺคมา วาตาติ อุคฺคการหิภฺกาทิปวตฺตา อุทฺธั
 อาโรหณวตา ๗ อโศคมา วาตาติ อุจฺจารปสฺสวาทีนึหฺรณกา อโศ
 โโอโรหณวตา ๗ กุจฺฉิสยา วาตาติ อนฺตานิ พหิ วตา ๗ โภจฺจาสยา
 วาตาติ อนฺตานิ อนฺโต วตา ๗ อํคมฺงฺคานุสาริโน วาตาติ ฐมิชาลาณฺสาเรณ
 สกฺลสรีเร อํคมฺงฺคานิ อนฺตฺฐา สมฺมิชฺชนปฺสارณาทีนึพฺพตฺตกา วตา ๗
 อสฺสาโสติ อนฺโตปฺวิสนนาสิกวาโต ๗ ปสฺสาโสติ พหิณิภฺขมฺนนาสิกวาโต ๗
 เอตฺถ จ ปุริมา ปฺลจ จตฺตสมฺภูจฺจนา อสฺสาสปสฺสาสา จิตฺตสมฺภูจฺจนา ว ๗
 สพฺพตฺถ ยํ วา ปนฺณณมฺปิ กิณฺจิติ อิมิณา ปเทณ อวเสสโกภฺจฺจาสฺเสสุ
 อาโปธาตฺตอาทโย สงฺคหิตา ๗

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๘

แปล มครเป็นไทย

๑. ในมหาหัตถิปโทปมสูตร นั้น มีการขยายความบทที่ไม่ง่ายดังต่อไปนี้ ฯ ก่อนอื่น บทว่า **อหุตฺตํ ปจฺจตฺตํ** แม้ทั้งสองบทนี้ เป็นชื่อของนิกะ ฯ สิ่งที่เกิดในตน อธิบายว่า เนื่องในสันดานของตน ชื่อว่า นิกะ ฯ นิกะนี้นั้น ท่านกล่าวว่า **อหุตฺตํ** เพราะสิ่งนั้นเป็นไปในตน (และ) ว่า **ปจฺจตฺตํ** เพราะสิ่งนั้นอาศัยตนเป็นไป เหมือนด้อยคำในหมู่มุหิงงในโลก เขาเรียกกันว่า **อหิตฺถิ** (คำเฉพาะผู้หิงง) ฉะนั้น ฯ บทว่า **กกุขฬิ** แปลว่า กระด้าง บทว่า **ขริคฺตํ** แปลว่า หยาบ ฯ ในสองบทนั้น บทที่หนึ่ง บอกลักษณะ บทที่สอง บอกอาการ ฯ แท้จริง ปฐวีธาตุ มีลักษณะแข็งกระด้าง ฯ ปฐวีธาตุนั้น ยังมีอาการหยาบ (อีกด้วย) เพราะฉะนั้น ท่านจึงกล่าวว่า **ขริคฺตํ** ฯ บทว่า **อุปาทินฺนํ** คือ ถูกยึดถืออย่างมัน ฯ อธิบายว่า ถูกถือเอา ยึดเอา จับเอาไว้มันอย่างนี้ว่าเราว่าของเรา ดังนี้ ฯ คำว่า **เสยฺยถิ** เป็นนิบาต ฯ นิบาตนั้น มีความว่า ถ้าจะถามว่า สิ่งนั้นเป็นอย่างไร ฯ แต่นั้น ท่านเมื่อแสดงสิ่งที่ถามนั้น จึงกล่าวคำตอบว่า **เกสา โลมา เป็นอาทิ** ฯ อนึ่ง ในปฐวีธาตุนิเทศนี้ พึงทราบว่ ท่านแสดงปฐวีธาตุ โดยอาการ ๒๐ เพราะเพิ่ม **มัตถลฺลฺก** (มันสมอง) เข้าด้วย ฯ ด้วยคำว่า **ยํ วา ปนฺณณฺมปิ กิลฺลฺจิ** (หรือแม้สิ่งใดสิ่งหนึ่งอื่นอีก) ท่านสงเคราะห์ปฐวีธาตุ ใน ๓ ส่วนที่เหลือด้วย ฯ

สิ่งใดย่อมเอิบอาบ คือ แทรกซึมไปได้ในที่นั้น ฯ โดยส่วนแห่งการไหลไป เหตุุนั้น สิ่งนั้น ชื่อว่า **อาโป** ฯ สิ่งใดไปในอาโปทั้งหลายอันมีอย่างต่าง ๆ ด้วยสามารถสมุฏฐาน มีกรรมสมุฏฐานเป็นต้น เหตุุนั้น สิ่งนั้น ชื่อว่า **อาโปคตะ** ฯ **อาโปคตะ** นั้น คืออะไร คือ สิ่งที่มีการซึมซาบได้แห่งอาโปธาตุ เป็นลักษณะ ฯ

๒. สภาวะ ชื่อว่า **เตโช** ด้วยสามารถเป็นเครื่องทำให้ร้อน ๆ สิ่งใดไปในเตโชทั้งหลาย ตามนัยที่กล่าวแล้วนั้นแล เหตุนั้น สิ่งนั้น ชื่อว่า **เตโชคตะ** ๆ **เตโชคตะ** นั้น คืออะไร ๆ คือสิ่งที่มีความเป็นของร้อนเป็นลักษณะ ๆ คำว่า **เยน จ** ความว่า ร่างกายนี้ ย่อมอบอุ่น คือเกิดเป็นไออุ่นโดยความเป็นไข้วันเดียวหายเป็นต้น เพราะเตโชคตะได้อันกำเริบขึ้น ๆ คำว่า **เยน จ** **ชริยติ** ความว่า ร่างกายนี้ ย่อมทรุดโทรม คือ ถึงความเป็นผู้มีอินทรีย์บกพร่องไป ความถดถอยกำลังลง และความเป็นผู้มีหนังเหี่ยวและมีผมหงอกเป็นต้น เพราะเตโชคตะใด ๆ คำว่า **เยน จ** **ปริทยุหติ** ความว่า ร่างกายนี้ ย่อมกระสับกระส่าย เพราะเตโชคตะได้อันกำเริบขึ้น ๆ อนึ่ง บุคคลนั้น คร่ำครวญว่า เราร้อน เราร้อน รอคอยยาชะโลมมีสโรตสัปปิ (เนยสีที่เกี่ยวร้อยครั้ง) และโคสติดันท์ (น้ำไม้จันทน์เหลือง) และลมที่เกิดแต่พัดใบตาล ๆ คำว่า **เยน จ** **อสิตปีตขยิตสยิตํ สมุมา ปริณามํ กจฺจติ** ความว่า สิ่งทีกินเข้าไปมีข้าวสุกเป็นต้นก็ดี สิ่งทีดื่มเข้าไปมีน้ำปานะเป็นต้นก็ดี สิ่งทีเคี้ยวเข้าไปมีขนมเป็้งเป็นต้นก็ดี สิ่งทีลิ้มเข้าไปมีมะม่วงสุก น้ำผึ้งและน้ำอ้อยเป็นต้นก็ดี ย่อมถึงความย่อยไปด้วยดี คือ ถึงความแยกไปโดยความเป็นรสเป็นต้น ๆ ก็บรรดาอาการ ๔ อย่างนี้ ๓ อาการแรก มีเตโชธาตุเป็นสมุฏฐาน อาการสุดท้าย มีกรรมเป็นสมุฏฐานแท้ ๆ

สภาวะ ชื่อว่า **วาโย** ด้วยสามารถเป็นเครื่องทำให้ไหวได้ ๆ สิ่งใดไปในวาโยทั้งหลาย ตามนัยที่กล่าวแล้วนั้นแล เหตุนั้น สิ่งนั้น ชื่อว่า **วาโยคตะ** ๆ **วาโยคตะ** นั้น คืออะไร ๆ คือ สิ่งทีมีการไหวตัวเป็นลักษณะ ๆ คำว่า **อุทฺทงฺกมา วาตา** คือลมขึ้นเบื้องบน ยังอาการมีการเรอและสะอึกเป็นต้นให้เป็นไป ๆ คำว่า **อโรคมา วาตา** คือ ลมลงเบื้องล่าง นำอุจจาระและปัสสาวะเป็นต้นออกไป ๆ คำว่า **กฺจฺจิสยา วาตา** คือ ลมอยู่ภายนอกลำไส้ ๆ คำว่า **โกฏฺฐาสยา วาตา** คือ ลมอยู่ภายในลำไส้ ๆ คำว่า **องฺกมฺกานฺนุสาริโน วาตา** คือ ลมทีเล่น

ไปตามองคภาพพใหญ่่น้อย ทั่วสรีระ ตามแนวชายเส้นเลือดก่อให้เกิดการคู่อวัยวะเข้า และการเหยียดอวัยวะออกเป็นต้นได้ ฯ คำว่า **อสุสาโส** คือ ลมหายใจที่เข้าไปข้างใน ฯ คำว่า **ปสุสาโส** คือ ลมหายใจที่ออกไปข้างนอก ฯ ก็บรรดาลมทั้ง ๖ นี้ ลม ๕ อย่างแรกข้างต้น มี ๔ สมุฏฐาน ลมอัสสาสะและปัสสาสะ มีจิตเป็นสมุฏฐานอย่างเดียว ฯ ด้วยบทว่า ยัม วา **ปณณมปิ กิณฺจิ** ในทุกนิเทศ ท่านสงเคราะห์เอาอาโปธาตุเป็นต้น ในส่วนที่เหลือเข้าด้วย ฯ
